

Sammanställning om

KOMMUNERNAS LÄRDOMAR OCH ERFARENHETER FRÅN MOTTAGANDET AV DE ENSAMKOMMANDE BARNEN UNDER 2015

STORSTHLM

KSL KOMMUNERNA I STOCKHOLMS LÄN

Länsstyrelsen
Stockholm

Innehållsförteckning

Inledning	2
Bakgrund.....	2
Syfte.....	3
Metod	3
Deltagare	4
Avgränsningar.....	4
Regeringens uppdrag	4
Identifierade svårigheter från hösten 2015 och förslag till goda lösningar/exempel	5
Svårigheter efter den akuta situationen 2015 som är kvar att lösa och lösningar för dem	5
Utmaningar som har tillkommit efter den akuta situationen 2015 och lösningar för dem	6
Följande områden har prioriterats som viktigast att arbeta vidare med	6
Bilagor	8
Deltagarförteckning.....	8
Förteckning över rapporter som ligger till grund för sammanställningen	9
Regeringens politiska beslut sedan hösten 2015	10
Tabell 1 – Tabell över identifierade svårigheter under hösten 2015 samt exempel på lösningar samt goda exempel i Stockholms län	18
Tabell 2 – Vilka svårigheter från den akuta situationen hösten och vintern 2015 är kvar att lösa	26
Tabell 3 – Vilka utmaningar som tillkommit efter hösten och vintern 2015 är kvar att lösa.....	31

Inledning

Under hösten 2015 ökade antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige mycket kraftigt och kommunerna utsattes för stora påfrestningar. Landet genomförde sin största humanitära insats sedan andra världskrigets slut. KSL och Länsstyrelsen anordnade en workshop under augusti 2016 för att fånga in kommunernas lärdomar och erfarenheter från hösten och vintern 2015. Erfarenheterna visar att kommunerna hade en förmåga att snabbt ställa om sina verksamheter och hitta nya samarbeten. Detta var möjligt för att samtliga inblandade hade ett gemensamt mål - att få till ett så värdigt mottagande av de asylsökande ensamkommande barnen som möjligt under givna förutsättningar.

Det som är betydelsefullt att ta tillvara på ute i kommunerna från den mest kritiska perioden är bland annat att:

- det interna samarbetet mellan enheter och förvaltningar har ökat
- gensvaret från civilsamhället har varit stort
- nya enheter för ensamkommande barn skapats
- nya tjänster har tillsatts såsom integrationsordnare
- många HVB har startats i egen regi
- rutiner och kommunikationsstrategier har uppdaterats eller tagits fram

Trots nämnda initiativ kvarstår en rad svårigheter att lösa och nya problem har tillkommit då antalet ensamkommande barn som befinner sig i asylprocessens olika delar fortsatt är högt. För att kunna rekrytera ny personal, behålla kompetens och undvika personalomsättning föreslår deltagarna bland annat att kommunerna bör satsa på kompetensutveckling, kvalitetsuppföljning och karriärvägar för yrkesgrupperna socialsekreterare, lärare och boendepersonal.

Vidare har deltagarna från länet identifierat att kommunerna bland annat behöver utveckla:

- samarbetet med landstinget i syfte att förbättra målgruppens hälsa
- kommunikationen mellan socialtjänst, skola, överförmyndare samt Migrationsverket
- rutiner för att utse särskild förordnad vårdnadshavare
- antalet boendeplatser inom den egna kommunen

I efterhand kan det konstateras att berörda tjänstemän i kommunerna har varit med om en speciell resa som gett dem nya erfarenheter och många lärdomar vilket ger dem en unik möjlighet att utveckla mottagandet av ensamkommande barn i sina respektive verksamheter.

Bakgrund

Under hösten 2015 ökade antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige mycket kraftigt. Till Stockholms län anvisades 5519 ensamkommande barn av Migrationsverket. Den höga tillströmningen av asylsökande ensamkommande barn på kort tid, medförde bland annat att det blev akut brist på boenden. KSLs styrelse gav i december 2015 därför kansliet i uppdrag att genomföra en kartläggning kring de anvisade ensamkommande barnen i Stockholms län där syftet var att ge en bild över hur många barn det rörde sig om, var de placerades och till vilka kostnader. Kartläggningen presenterades för styrelsen i början av april 2016. I samband med det fick kansliet ytterligare uppdrag där kansliet föreslogs sammanställa kommunala erfarenheter och lärdomar kopplat till mottagning av ensamkommande barn till stöd för fortsatt metodutveckling i kommunerna.

Syfte

Denna sammanställning över kommunernas lärdomar och erfarenheter från mottagandet av de ensamkommande barnen under 2015 syftar till att ge en bild över de svårigheter som kommunerna i Stockholms län identifierat från hösten och vintern 2015, vilka lösningar som tillkommit sedan dess samt vilka identifierade svårigheter kopplat till de ensamkommande barn som kom under 2015 som fortfarande kvarstår.

Metod

KSL:s kansli valde att samla in kommunernas lärdomar och erfarenheter via en workshop, där representanter från kommunerna i länet bjöds in. Då KSL har ett gott samarbete med Länsstyrelsen och Länsstyrelsen ska verka för att det finns beredskap och kapacitet att ta emot asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd i kommunerna, bjöds Länsstyrelsen in att vara med och arrangera workshopen. Workshopen ägde rum den 29 augusti 2016 på KSL.

Som inspiratör bjöds den av regeringen särskilt utsedda utredaren, Gudrun Antemar, in för att informera om uppdraget "Utvärderingen av hanteringen av flyktingsituationen 2015". Under workshopen deltog även Susanne Stenberg samt Anna Wagman Kåring, bägge utredningssekreterare från regeringskansliet, för att informera om sitt uppdrag men även för att samla in information från kommunerna i länet.

Workshopen innehöll förutom information om syfte och bakgrund även gruppövningar som redovisas i tabellform i slutet av denna sammanställning. Den första gruppövningen tog fasta på att identifiera svårigheter från hösten och vintern 2015, men även att urskilja lösningar samt gode exempel.

Den andra övningen fokuserade på att särskilja:

- Utifrån de identifierade svårigheterna som uppstod under den akuta situationen under hösten och vintern 2015 – vilka är kvar att lösa?
- Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit – vilka är kvar att lösa av dem?

Som en grund för den första övningen om identifierade svårigheter presenterade workshopsledarna ett 20-tal identifierade svårigheter, som redan rapporterats om i andra myndigheters och organisationsers rapporter om hösten och vintern 2016. (Läs mer om dessa i "Förteckning över rapporter som ligger till grund för sammanställningen" längre bak i detta dokument).

Deltagarna delades in i fyra grupper, med fem deltagare i varje grupp. Varje grupp fick i uppgift att diskutera fem av de redan identifierade svårigheterna, och gärna kommentera andra om de hann med detta. Varje grupp ombads även att identifiera nya svårigheter, som inte identifierats av workshopsledarna.

Under bakgrundsinformationen presenterades en del av de insatser som regeringen redan har beslutat om och delvis genomfört. Det handlar bland annat om nya uppdrag till olika myndigheter samt nya lagar och ändringar i förordningar. (Läs mer om dessa i "Regeringens politiska beslut sedan hösten 2015" längre bak i detta dokument).

Efter det att gruppövning 1 och 2 genomförts och antecknats i tabellform, redovisade varje grupp delar av sina svar inför övriga deltagare. Efter redovisning fick var och en prioritera vilka områden som de ansåg vara de viktigaste att arbeta vidare med. Varje deltagare fick använda sex stycken klistermärken för att markera ut vilka områden de prioriterade. Sammanställningen av prioriteringen ser ni i tabell 2 och 3 längre bak i dokumentet.

Deltagare

I samband med att workshopen började planeras, april/maj 2016, rådfrågades KSL:s Expertnätverk för ensamkommande barn om vilka som skulle bjudas in. Beslut fattades att bjuda in representanter från olika områden, för att få en så bred bild av höstens erfarenheter som möjligt. Områden som var viktiga att bjuda in var:

- Chefer och medarbetare från ”ensamkommande barn-enheter”
- Personal från kommunala boenden för ensamkommande barn
- Överförmyndare
- Skolan
- Elevhälsan
- Modersmålsundervisning
- Integrationssamordnare/flyktingsamordnare
- Säkerhetsansvariga
- Lokalanskaffare

Av deltagarförteckningen i slutet av sammanställningen framgår vilka som var delaktiga i workshopen.

Trots att tanken var att bjuda in representanter från olika områden så var socialtjänsten överrepresenterad. Många av dem som var inbjudna från övriga områden kunde antingen inte närvara vid workshopen eller bjöd in en annan representant från kommunen som i de flesta fall arbetade inom socialtjänsten. De svårigheter som socialtjänsten identifierat är därmed de mest framträdande under workshopen.

Avgränsningar

Workshopen fokuserade på de svårigheter, lärdomar och erfarenheter som kan kopplas till de ensamkommande barn som kom under hösten och vintern 2015. Frågor som handlade om de nya lagförslagen som rör ensamkommande barn samt andra farhågor och frågor om framtiden diskuterades inte så djupt, även om de nämns i sammanställningarna från gruppövningarna.

Regeringens uppdrag

Gudrun Antemar, lagman vid Förvaltningsrätten i Stockholm, har av regeringen utsetts till särskild utredare för uppdraget om ”Utvärdering av hanteringen av flyktingsituationen 2015” (dir. 2016:47). Gudrun deltog i workshopen tillsammans med Susanne Stenberg och Anna Wagman Kåring, bägge utredningssekreterare. Under workshopen presenterade de sitt uppdrag, som ska presenteras för regeringen i februari 2017. Uppdraget innefattar:

- Kartlägga och beskriva händelseförloppet
- Analysera ansvarsstrukturer och beredskap för mottagande av asylsökande
- Analysera regeringens och myndigheternas hantering
- Redovisa styrkor, svagheter och vilka lärdomar som kan dras för att stärka den framtida förmågan

Utredaren ska inte lägga fram förslag till åtgärder, men lyfta fram lärdomar och identifiera händelser och åtgärder som haft särskild betydelse. De ska särskilt titta utifrån barnrätts- och jämställdhetsperspektiv.

Identifierade svårigheter från hösten 2015 och förslag till goda lösningar/exempel

Som framgår av tabell 1 längre bak i detta dokument har workshopsledarna samt deltagarna på workshopen identifierat ett antal svårigheter från hösten och vintern 2015 vad gäller mottagandet av ensamkommande barn. Deltagarna har även diskuterat och antecknat ner exempel på lösningar och även skrivit ner "goda exempel" om sådana identifierats.

Som exempel kan nämnas svårigheter och förslag till lösningar som att:

- Det var platsbrist på boenden för ensamkommande barn i den egna kommunen då det kom så många barn på kort tid. Exempel på lösningar i länet var start av HVB i egen regi, omplaceringar av barn till mer lämpliga boendialternativ samt start av stödboenden. Folkhögskolespåret är ett gott exempel – nya möjligheter att bo på internatskola.
- Barn placerades i andra kommuner än i den egna vilket bland annat ledde till långa resvägar för socialsekreterare. Akuta lösningar var exempelvis att jourhems konsulter tog emot barnen och placerade. Andra lösningar var att man överfört ärenden mellan kommunerna och att fler uppföljningar utfördes på kontoret istället för på boendet.
- Priserna på boenden trissades upp. Lösningar har bland annat varit att man följt upp aktörerna för att förhandla priser och innehåll samt avslutat oseriösa aktörer.
- Information mellan socialtjänst och överförmyndarenheter angående ensamkommande barn fungerade inte tillfredsställande, vilket kunde medföra att det dröjde innan ett ensamkommande barn fick en god man. Som exempel på lösningar nämndes att överförmyndare gick ut med information till socialtjänsten om god man och att de försökte hitta kommunikationskanaler. En del okonventionella lösningar användes.
- Tolkbrist, där lösningar som "använt egen personal, telefontolkar samt gått utanför upphandlade avtal" nämndes.
- Extremismen blev synligare, med hot och våld som följd. Lösningar har varit att upprätta handlingsplaner och rutiner, samarbeta mer med polis och andra aktörer samt att ta fram kommunikationsstrategier.

Svårigheter efter den akuta situationen 2015 som är kvar att lösa och lösningar för dem

I tabell 2 redovisas de svårigheter från den akuta situationen hösten och vintern 2015 som fortfarande är kvar att lösa samt eventuella förslag på lösningar.

Som exempel här kan nämnas att det fortfarande är en hög personalomsättning bland socialsekreterare, lärare samt boendepersonal. Under punkt 1 i tabell 2 på sid 26 redovisas flera förslag till vad som kan göras för att minska personalomsättningen.

Många barn placerades av socialtjänsten eller konsultföretag i en annan kommun än i anvisningskommunen, vilket ledde till att många överförmyndare inte kände till vilka barn som vistades inom kommunen. Viktigt att påpeka är att överförmyndarnämnden har tillsynsansvar över alla ensamkommande barn som vistas i kommun vilket skiljer sig från socialtjänstens ansvarsområde som utgår från Migrationsverkets anvisning. Ett av problemen var att varken socialtjänst eller överförmyndare kände till vilka boenden

som öppnades under 2015 eller vilka familjehem som fanns i deras egen kommun vilket gjorde att ensamkommande barn inte fick en god man skyndsamt utan att det kunde dröja tills ett problem uppstod och behovet av god man påkallades. En enkel lösning hade varit ett fungerande administrativt system hos Migrationsverket så att både socialtjänst och överförmyndare kan få kunskap om vilka barn som vistas i kommunen och adressen var barnet vistas. Likaså att det behövs ett gott samarbete mellan Migrationsverk, överförmyndare och socialtjänsten för att kunna ha bättre kunskap om barnen.

Utmaningar som har tillkommit efter den akuta situationen 2015 och lösningar för dem

Boendebristen inom den egna kommunen är fortfarande stor, trots att färre antal ensamkommande barn söker asyl just nu. Detta framgår av tabell 3, punkt 3. Det uppges att det fortfarande är brist på kompetenta lärare för målgruppen. Förslag till lösning är mentorskap för lärare, där lärare som är vana att arbeta med målgruppen stödjer lärare som inte har den erfarenheten. En annan utmaning som nämnts är att det finns en del gode män som har låg kompetens. Här föreslås att se över lagstiftningen för gode män – reglera antal barn som de kan vara gode män åt. Läs mer i tabell 3 för mer information om utmaningar som tillkommit och lösningar för dem.

Följande områden har prioriterats som viktigast att arbeta vidare med

I tabell 2 och 3 visas i den högra kolumnen hur många av deltagarna som prioriterat just det området som viktigast att arbeta vidare med. Alla deltagare har vardera haft sex klistermärken att markera områden som nämnts i tabell 2 och 3 ("Vilka svårigheter från den akuta situationen hösten och vintern 2015 är kvar att lösa" respektive "Vilka utmaningar som tillkommit efter hösten och vintern 2015 är kvar att lösa"). Här nedan nämns några av de områden som fått mest "poäng" och därmed prioriterats som viktigast att fokusera på härnäst:

- Den höga personalbristen och den höga personalomsättningen (tabell 2, punkt 1, sid 27). Här synliggörs även den bristande kompetensen och att utredningsarbete riskerar att bli eftersatt då många är nyanställda och rutiner försvinner (punkt 2 samma tabell)
- Kommunerna upplever att landstinget inte har kunskap om eller resurser för att arbeta med målgruppen. Här nämns att samarbetet med BUP inte upplevs som tillfredställande (tabell 3, punkt 1, sid 32). Kommunerna upplever bland annat att de ensamkommande barnen hamnar mellan stolarna – BUP anser inte att de tillhör dem och öppenvården anser att barnen är "för svåra" för dem. Risken är stor att barnen inte får den hjälp de behöver. Det som nu är på gång vad gäller samarbetet landsting och kommuner är bland annat att SKL under sommaren 2016 fått 30 miljoner av regeringen att fördela till landsting och regioner för att nationellt implementera resultat och arbetsmetoder för att stärka en positiv hälsoutveckling för asylsökande och nyanlända: <http://www.uppdragpsyiskhalsa.se/nyanlanda-och-asylsokande/stod-till-spridning-av-arbetsatt-och-metoder/>

Dessutom har kommunerna i länet, tillsammans med KSL och landstinget, påbörjat arbetet med en handlingsplan för åren 2017-2020 vad gäller uppdrag

Psykisk hälsa (fd PRIO). I detta uppdrag ingår bland annat gemensamt utvecklingsarbete kring ensamkommande barn och nyanlända barn.

- Kommunikationen och rutiner mellan Migrationsverket, socialtjänsten, skolan samt överförmyndare behöver förbättras. Här nämns förslag på att ta fram rutiner på nationell nivå då detta förbättringsområde berör fler län än kommunerna och myndigheterna inom Stockholms län (tabell 2, punkt 3, sid 28).
- Det behövs ett fungerande administrativt system så att kommunerna snabbt kan få kunskap om vilka barn som vistas i kommunen och vilka boenden som finns inom kommunen. Här nämns Migrationsverkets system Melker¹ som en eventuell lösning (tabell 2, punkt 4, sid 28).
- Trots att färre antal ensamkommande barn söker asyl just nu är boendefrågan fortfarande aktuell. Det råder brist på bodeplatser inom den egna kommunen (tabell 3, punkt 3, sid 32).
- Många barn blir utan särskild förordnad vårdnadshavare när de får uppehållstillstånd eller får vänta mycket länge på att få en, vilket ofta beror på långa handläggningstider hos Tingsgrätten. Barnen hinner fylla 18 år innan beslut är klara (tabell 3, punkt 6, sid 33).

Sammantaget kan vi konstatera att hösten 2015 var en mycket speciell tid för samtliga verksamheter i kommunerna som arbetade med att ta emot ensamkommande barn. Nu har det gått ett år och alla kommuner står inför en ny fas med fler barn och unga än någonsin som antingen kommer att få besked om att de inte kommer att få stanna i Sverige eller besked om ett tillfälligt uppehållstillstånd på 13 månader.

Det innebär att lärdomarna och erfarenheterna från föregående år behöver tas om hand och införlivas i ordinarie verksamhet samtidigt som fler aktörer behöver kompetensutveckling kring de behov de ensamkommande barnen har idag.

Vi vill tacka alla som medverkade under workshopen och delade med sig av sina erfarenheter och kunskaper!

Helena Wiklund
Processledare
KSL

Lina Devgun
Utvecklingsledare
Länsstyrelsen

---

¹ Migrationsverkets e-tjänst för ansökan om statsbidrag. E-tjänsten ska göra det möjligt för kommuner och landsting att ansöka om statlig ersättning digitalt men fungerar idag inte optimalt och är inte heller tillgänglig för alla kommuner. Via e-tjänsten kan kommunen även få en överblick över hur många ensamkommande barn utan vårdnadshavare som finns i kommunen.

Bilagor

Deltagarförteckning

Namn	Kommun/Organisation	e-post
Anders Fransson	Upplands Bro	Anders.fransson@upplands-bro.se
Anna Wagman Kåring	Regeringskansliet	Anna.wagman.karing@regeringskansliet.se
Björn Reimer	Tyresö	Bjorn.reimer@tyreso.se
Britt Marie Bjerver	Järfälla	Britt-Marie.Bjerver@jarfalla.se
Carin Larsson	Etablering Södertörn	Carin.Larsson@botkyrka.se
Catarina Helling	Huddinge	Catarina.helling@huddinge.se
Cecilia Lindelöf	Vallentuna	Cecilia.Lindelof@vallentuna.se
Frida Bernhardsson	Haninge	Frida.Bernhardsson@haninge.se
Gudrun Antemar	Regeringskansliet	Gudrun.antemar@dom.se
Gunilla Engström	Lidingö	Gunilla.engstrom@lidingo.se
Håkan Gunnarsson	Sekreterare	Hakangunnarsson@hotmail.com
Helena Wiklund	KSL	Helena.wiklund@ksl.se
Helene Walukiewicz	Norrtälje	helene.walukiewicz@norrtalje.se
Ingrid Kribe	Stockholm	Ingrid.kirbe@stockholm.se
Inka Wilhelmsson	Norrtälje	Inka.wilhelmsson@norrtalje.se
Jenny Wallin	Botkyrka	Jenny.vallin@botkyrka.se
Karolina Jonsson Ismail	Tyresö	Karolina.jonsson-ismail@tyreso.se
Lina Devgun	Länsstyrelsen	Lina.devgun@lansstyrelsen.se
Maria Dorch	Nacka	Maria.dorch@nacka.se
Miryam Yemane	Sollentuna	Miryam.yemane@sollentuna.se
Oscar Hammar	Koordination Norrort	Oscar.hammar@lidingo.se
Paula Wallenius	Sigtuna	Paula.Wallenius@sigtuna.se
Pernilla Ivier	Vaxholm	Pernilla.Ivier@vaxholm.se
Susanne Stenberg	Regeringskansliet	Susanne.stenberg@regeringskansliet.se
Terttu Auvinen Karlsson	Sollentuna	Terttu.auvinen-karlsson@sollentuna.se
Terese Travis	Stockholm	Therese.travis@stockholm.se

Förteckning över rapporter som ligger till grund för sammanställningen

Organisation	Dokument, rapport
Kommunförbundet Stockholms län	Minnesanteckningar från nätverk under hösten och vintern 2015 om rådande situation ute i kommunerna
Stockholms stad	Stockholms stads lägesorientering om flyktningmottagning 2016 01-25
Akademikerförbundet SSR	Öppet Sverige – Förslag till en bättre migrationsprocess. Delrapport om ensamkommande barn 2015-10-20
Sveriges Stadsmissioner, Rädda Barnen, Röda korset	Handbok för civilsamhällets samverkan vid kriser
HUMAN RIGHTS WATCH	Att söka skydd- Ensamkommande barn i Sverige 2016
Sveriges Kommuner och Landsting – SKL	Rekryteringsläget inom socialtjänsten, december 2015
Sveriges Kommuner och Landsting – SKL	Flyktingsituationen ur ett fastighetsperspektiv – erfarenheter från hösten/vintern 2015
Sveriges Kommuner och Landsting – SKL	SKL:s hemsida – SKL tycker – mottagandet av ensamkommande barn och unga
Socialstyrelsen	Analys av situationen i socialtjänsten – Läget under hösten 2015 och början av 2016
Länsstyrelsens i Stockholm, KSL, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Stockholms stad, Etablering Södertörn och Koordination Norrort	Bosättning av nyanlända – Utmaningar och möjligheter i Stockholms län
Myndigheter för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) samt Länsstyrelsen i Stockholm	Rapporteringa av MSB:s uppdrag från regeringen avseende flyktingsituationen, 2016-05-15. (Kommunernas lägesrapportering med anledning av flyktingssituationen)
Barnombudsmannen	Barn på flykt – Barns och ungas röster om mottagandet av ensamkommande
Andra vägledningar som inte direkt rapporterade om nuläget	
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)	Samla kraft! En vägledning för kommuner och civilsamhället om samverkan kring insatser för nyanlända
Unicef	Möta barn på flykt – enkel handbok för alla

Regeringens politiska beslut sedan hösten 2015

Uppdrag till Myndigheter	Beslut	Länk
Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har fått i uppdrag att vidta åtgärder för att stärka kapaciteten i verksamhet med tillståndsprovning för ensamkommande barn.	Regeringsbeslut den 1 oktober 2015.	Uppdragsbeskrivning
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått i uppdrag att på nationell nivå samordna ansvariga aktörers hantering av flyktingsituationen, bl.a. lämna nationella lägesbilder till regeringen samt informera om behov av åtgärder från regeringens sida.	Regeringsbeslut den 1 oktober 2015.	Uppdragsbeskrivning
Statens institutionsstyrelse (SIS) har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för att iordningsställa och tillhandahålla platser för stödboende och Hem för vård och boende (HVB).	Regeringsbeslut den 8 oktober 2015	Uppdragsbeskrivning
Socialstyrelsen har fått ett regeringsuppdrag för att, i samverkan med Inspektionen för vård och omsorg, se över Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende (SOSFS 2003:20).	Regeringsbeslut den 8 oktober 2015.	Uppdragsbeskrivning Föreskrifterna
Regeringen har gett i uppdrag till Socialstyrelsen att inrätta en svarsfunktion med uppgift att besvara frågor från och ge stöd till kommunernas socialtjänst med koppling till den rådande flyktingssituationen.	Regeringsbeslut den 22 oktober 2015	Uppdragsbeskrivning Svarsfunktionen
Regeringen har gett ett uppdrag till Migrationsverket rörande ansökan om bistånd vid nödsituation.	Regeringsbeslut den 5 november 2015.	Uppdragsbeskrivning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har fått i uppdrag att ta fram vägledning för samverkan i flyktingsituationen.	Regeringsbeslut den 12 november 2015.	Uppdragsbeskrivning Vägledningen
Regeringen har gett Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att utreda hur en längre kontakttolkutbildning, som alternativ till den sammanhållna grundutbildning till kontakttolk som finns i dag, bör utformas.	Regeringsbeslut 12 november 2015. Myndigheten ska till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) redovisa resultatet av uppdraget i dess helhet senast den 1 juni 2016	Uppdragsbeskrivning
Regeringen ger Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten fyra olika uppdrag för att stödja och underlätta hälso- och sjukvårdens utmaningar med att kunna ge vård till flyktingar som kommer till Sverige. Det handlar bland annat om landstingens möjlighet att genomföra hälsoundersökningar, kunna erbjuda vaccinationer och deras tillgång till tolkar.		Uppdragsbeskrivning
Boverket har fått i uppdrag att ta fram vägledning och föreskrifter till bestämmelserna om tillfälliga anläggningsboenden i plan- och byggförordningen.	Regeringsbeslut den 17 december 2015.	Uppdragsbeskrivning Föreskrifterna
Regeringen har beslutat att ge Socialstyrelsen i uppdrag att göra en fördjupad analys av konsekvenserna för socialtjänsten med anledning av den rådande flyktingsituationen och ökningen av antalet ensamkommande barn. Flickors utsatthet, tillgången till tolkar och kompetensbehovet i socialtjänsten är tre områden som ingår i uppdraget.	Regeringsbeslut den 14 januari 2016.	Uppdragsbeskrivning Rapporterna
Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning av asylsökande ensamkommande barn och unga.	Regeringsbeslut den 28 januari 2016	Uppdragsbeskrivning Om modellen

Regeringen har gett Länstyrelserna i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner, att analysera och föreslå åtgärder för att förebygga att ensamkommande barn försvinner, samt att sprida resultat och metoder till myndigheter, kommuner, landsting och andra berörda aktörer.	Regeringsbeslut den 28 januari 2016.	Uppdragsbeskrivning Om arbetet
Regeringen har gett Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att i samverkan med den nationella webbaserade ungdomsmottagningen UMO, ta fram och sprida en digital plattform med information om hälsa och jämställdhet med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) riktad till nyanlända och asylsökande barn och unga i åldrarna 13–20 år.	Regeringsbeslut den 21 april 2016	Uppdragsbeskrivning
Regeringen ger Rättsmedicinalverket i uppdrag att skyndsamt påbörja genomförandet av medicinska åldersbedömningar och omedelbart öka förmågan och kapaciteten på detta område.	Regeringsbeslut den 19 maj 2016. Redovisas senast 15 november 2016.	Uppdragsbeskrivning
Tre uppdrag till Migrationsverket om återvändande: • förkorta tiden från asylansökan till återvändande • utöka antalet förvarplatser och • förstärka återvändandet med sambandsmän vid utlandsmyndigheterna	Regeringsbeslut den 19 maj 2016	

Regeringen beslutade att ge Barnombudsmannen i uppdrag att bidra till ökad kunskap om varför ensamkommande barn försvinner. Uppdraget ska redovisas till	Regeringsbeslut den 30 juni 2016. Uppdraget ska redovisas till Socialdepartementet senast den 15 december 2017.	Uppdragsbeskrivning
Migrationsverket får i uppdrag att vidta åtgärder för att underlätta införandet av ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.	Regeringsbeslut 22 juni 2016	Uppdragsbeskrivning
Medelstildelning		
Regeringen stärker det civila samhällets arbete i flyktingkrisen med 10 miljoner kronor. Pengarna anslås till Röda Korset och ska användas för att bedriva, organisera och samordna hjälpverksamhet och för att ta tillvara på det frivilliga engagemanget i flyktingfrågan.	Regeringsbeslut den 1 oktober 2015.	Uppdragsbeskrivning
Sveriges kommuner och landsting (SKL) har beviljats medel för en förstudie som bl.a. syftar till att samla in kunskap om hur landstingen kan öka antalet hälsoundersökningar för asylsökande och på så sätt möta ohälsan bland asylsökande. I detta ingår att samla in goda exempel på hur verksamheterna kan identifiera behov och erbjuda tidigare insatser för att motverka främst psykisk ohälsa samt öka upptäckten av fysisk ohälsa och förutsättningarna för en snabb återhämtning och etablering i Sverige.	Regeringsbeslut fattat den 8 oktober 2015.	Uppdragsbeskrivning Psykisk hälsa på SKL
Tillfälligt stöd på 11 miljarder kronor, till kommunerna och det civila samhället för att kunna hantera den rådande flyktingsituationen.	Regeringsbeslut den 12 november 2015	Uppdragsbeskrivning

Den 11 december fattade regeringen beslut om att fördela 105 miljoner kronor till det civila samhällets organisationer i arbetet med flyktingsituationen. Dessa engångsmedel ska stärka organisationernas pågående arbete, med både mottagande och etablering. Sammanlagt kommer regeringen att fördela 200 miljoner kronor till civila samhällets organisationer, studieförbunden och idrottsrörelsen.	Regeringsbeslut den 11 december 2015.	Uppdragsbeskrivning
Lagförändringar, gränskontroller och dyl.		
Underrättelse enligt rådets beslut (EU) 2015/1601 (omplaceringsmekanismen inom EU).	Regeringsbeslut den 5 november 2015.	Beslut
Regeringen föreslår i en proposition en ny placeringsform i socialtjänstlagen för barn och unga i åldern 16-20 år. Socialtjänsten ska sörja för att barn och unga som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna kan tas emot i stödboende. För att placera barn i stödboende ska krävas särskilda skäl.	Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016. Regeringsbeslut fattat den 5 november 2015.	Föreskrifter stödboenden
Regeringen har beslutat att tillfälligt återinföra gränskontroll vid inre gräns.	Regeringsbeslut den 12 november 2015.	Beslut
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 22 november till den 11 december 2015.	Regeringsbeslut den 19 november 2015.	Beslut
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 12 december till den 20 december 2015.	Regeringsbeslutat den 10 december 2015.	Beslut
Regeringen har fattat beslut om en proposition med förslag till en ny lag: lagen om särskilda åtgärder vid		Proposition

allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet. I lagen föreslås regeringen få en befogenhet, alltså en möjlighet, att i vissa fall besluta att vidta särskilda åtgärder i syfte att upprätthålla lag och ordning eller skydda nationell säkerhet.		
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 21 december till den 9 januari 2016.	Regeringsbeslut 18 december 2015	Beslut
Den 18 december utfärdade regeringen en lag om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet. Den nya lagen innebär bland annat att regeringen får befogenheter att i en förordning meddela bestämmelser om ID-kontroller på bussar, tåg och passagerarfartyg till Sverige från en annan stat i syfte att upprätthålla lag och ordning eller att skydda den nationella säkerheten. Samtidigt beslutade regeringen om en förordning med specifika bestämmelser om ID-kontroller.	Förordningen gäller från och med den 4 januari 2016.	
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 9 februari till den 9 mars 2016.	Regeringsbeslut fattat den 4 februari 2016.	Beslut
Regeringen beslutade att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 10 mars till och med den 8 april.	Regeringsbeslut den 3 mars 2016	Beslut
Rätten till bistånd ska upphöra för personer som fått utvisningsbeslut när dessa har fått laga kraft. Det föreslår regeringen i ett förslag som lämnats till Lagrådet. Förslaget gäller inte barnfamiljer och är en del av den överenskommelse som	Regeringsbeslut om lagrådsremissen fattades den 3 mars 2016.	Lagrådsremiss

regeringen och de borgerliga partierna slöt i oktober 2015.		
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 9 april till och med den 8 maj 2016.	Regeringsbeslut fattat den 7 april 2016	Beslut
Regeringen har beslutat att förlänga gränskontrollen vid inre gräns från den 9 maj till och med den 7 juni 2016.	Regeringen beslutade den 4 maj 2016	Beslut
Regeringen har beslutat att förlänga de inre gränskontrollerna från och med den 8 juni till och med den 11 november 2016.	Regeringsbeslut 2 juni 2016	Beslut
Den 20 juli trädde en tillfällig lag om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i kraft . Lagen ställer upp försörjningskrav som villkor för uppehållstillstånd i två fall, dels vid anhöriginvandring, dels för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas om personen har inkomster från anställning eller näringsverksamhet.	Proposition 28 april 2016 Regeringsbeslut 21 juni 2016	Presstext
Särskilda utredningar		
Regeringen har beslutat om att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända . I översynen ingår även att förbättra systemet för ersättning till kommuner och landsting.	Regeringsbeslut den 5 november 2015. Uppdraget ska delredovisas senast den 16 januari 2017 samt redovisas slutligt senast den 31 oktober 2017.	Uppdragsbeskrivning
Regeringen har beslutat om att utreda hur skolhuvudmän ska få bättre möjligheter att erbjuda elever modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet genom fjärrundervisning på entreprenad eller på annat sätt.	Regeringsbeslut 12 november 2015. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 30 maj 2017.	Uppdragsbeskrivning

Regeringen beslutade att tillsätta kommitté i form av en nationell delegation ska följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på den nationella och regionala nivån. Den nationella valideringsdelegationen ska även sprida goda exempel och arbeta för att enskilda får tillgång till den information de behöver om validering. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 december 2019.	Regeringsbeslut den 19 november 2015 Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 december 2019.	Uppdragsbeskrivning
En särskild utredare ges i uppdrag att föreslå åtgärder för att säkra kommuners möjlighet att tillgodose till Sverige nyanlända elevers rätt till utbildning. Förslagen ska bidra till att upprätthålla kvaliteten på undervisningen för alla elever i skolväsendet.	Regeringsbeslut den 26 november 2015 Uppdraget ska redovisas senast den 18 januari 2016.	
En särskild utredare ska utifrån ett brett angreppssätt analysera förutsättningarna för att skapa lagliga vägar för att söka asyl i EU, t.ex. genom att införa en möjlighet att utfärda viseringar eller någon annan typ av inresetillstånd för personer som har för avsikt att ansöka om asyl i EU.	Regeringsbeslut den 28 januari 2016. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2017.	Uppdragsbeskrivning
Regeringen har fattat beslut om en utvärdering om hanteringen av flyktingsituationen.	Regeringsbeslut den 9 juni 2016 Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2017.	Uppdragsbeskrivning

Tabell 1 – Tabell över identifierade svårigheter under hösten 2015 samt exempel på lösningar samt goda exempel i Stockholms län

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
1. Platsbrist på boenden för ensamkommande barn i den egna kommunen	• (Akutlösning) Placerade ekbarn utanför den egna kommunen • Barnen placerades och fick tak över huvudet men utan kvalitetsgranskning • Rekrytering och utredning av jourhem i egna kommunen	• Start av HVB i egen regi • Omplacerat barn till mer lämpliga boendeanternativ • Stödboenden startar – en ny boendeform	Folkhögskolespåret – nya möjligheter att bo på internatskolan
2. Barn placerades i andra kommuner vilket bland annat ledde till långa resvägar för socialsekreterare	• (Akut lösning) Länsstyrelsen och Frivilligsamordningen (FRG) bemannade framförallt Arlanda • (Akut lösning) Stockholms stad anordnade bussar till och från Malmö • Socialjouren i Stockholm tog stort ansvar centralt på centralstationen • Jourhems konsulter tog emot barnen och placerade • Ankomstboenden anordnades	• Överfört ärenden mellan kommuner • Där det varit motiverat med omplacering har barn i mesta möjliga mån placerats i ny boendeform i egna kommunen • Fler uppföljningar på kontoret i stället för på boenden/jourhem	

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
3. Priserna på boenden och konsulentstödda familjehem trissades upp		• Uppföljning med aktörer för att förhandla priser och innehåll (Botkyrka kommun) • Avslutat oseriösa aktörer	
4. Nya boenden startades där erfarenhet och kompetens saknades	Akut rekrytering av personal enligt tidigare koncept. Omvärdera kompetens/kravprofil för att ha "vuxna på plats".		
5. Tolkbrist	• Gått utanför upphandlade avtal • Använt egen personal som tolkar (brist i rättsäkerheten) • Telefontolkar (sämre samtal)		
6. Personalbrist (socio­n­o­m­e­r, lärare, boendepersonal)	• Snabb rekrytering • Bredare rekryteringsbas än bara socio­n­o­m­e­r • Anställda administratörer	• Aktiv fritidsförvaltning • Sommarsysselsättning	

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
7. Kompetens hos nyutbildade socionomer och lärare samt för ny boendepersonal saknades	• Internutbildning, social metodik, SoL och LVU, riktlinjer, utredningsförfarande. • Utbildning asyl/PUT och skillnader behövs • Vilken roll ska vi som jobbar med målgruppen ha? • Snabbare handläggning • Skapa rutiner • Jourtelefon	Egna enheter borgar för en utvecklad kompetens/en egen kunskapsbank	
8. Information mellan socialtjänst och överförmyndarenheter angående ensamkommande barn fungerade inte tillfredsställande, vilket kunde medföra att det dröjde innan ett ensamkommande barn fick en god man.	• Viktigt att förklara rollfördelningen och ansvarsfördelningen vilket gjordes av överförmyndare. • Överförmyndare gick ut med information till socialtjänsten om god man. Försökte rent generellt att hitta kommunikationskanaler. • Okonventionella lösningar.	Gemensamt IT-stöd, exempelvis MELKER².	

² Migrationsverkets e-tjänst för ansökan om statsbidrag. E-tjänsten ska göra det möjligt för kommuner och landsting att ansöka om statlig ersättning digitalt men fungerar idag inte optimalt och är inte heller tillgänglig för alla kommuner. Via e-tjänsten kan kommunen även få en överblick över hur många ensamkommande barn utan vårdnadshavare som finns i kommunen.

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
9. Gode män tillsattes inte (av olika anledningar) så snart som möjligt vilket medförde att barn kunde vara utan en god man under flera dagar/nveckor	Fokusera på barn som inte har god man		
10. De system som kommunerna och andra myndigheter hade byggt upp för mottagande av ensamkommande barn fungerade inte tillfredsställande när det kom så många barn på kort tid. Bland annat blev det svårt och krångligt att återsöka medel från Migrationsverket och att ha kontroll över vilka medel som betalats ut.	• Fick stöd från administrationsavdelningen inom kommunen • Konsulter • Hjälp av friskolor • Alla skolor inom kommunen fick ta emot ensamkommande barn • Anställa efter behov – fria händer • Samordningsgrupp – alla förvaltningar	• Skapat egen enhet för mottagande av ensamkommande barn • IT-stöd för återsök • Mer personal som återsöker • Integrationssamordnare – ny	Viktigt med fortsatta utbildningar inom återsök
11. Extremism blev synligare, med hot och våld.	• Upprättad handlingsplan och rutiner • Samarbete med polis och andra aktörer • Kommunikationsstrategier		

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
12. Tidigare utsedda skolor hade svårt att hinna med att skriva in nya barn och det blev fullt i dessa skolor	• Flera skolor fick hjälpa till • Tillsatte mer personal		Viktigt med kontant mellan placerande kommuner och skolor
13. Hemspråksundervisningen behövdes men det saknades lokaler	Modersmålsundervisningen fick avvakta. Fokus att komma igång med skolgången		
14. Landstinget fick inte tag på barnen då de redan flyttat från ankomstkommunen när de kallades till det första läkarbesöket	Ser det inte som ett problem – boendena tar den unge till läkarbesök		
15. Många ensamkommande barn blev sysslösa på fritiden och befann sig på offentliga platser utan meningsfull sysselsättning	• Ansvarig volontär verksamhet som fångar upp ungdomar. • ABF ordnade tillfällig skola.		
16. En del barn avvek från HVB och familjehem och försvann	Specifik grupp av barn oftast – måste jobba på ett annat sätt med denna grupp. Mer traditionell barnavård inom kommunen.		

Identifierade svårigheter under hösten och vintern	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
17. Information till den kommun där barnet placerades (började i skolan etc) saknades ofta, vilket medförde att många kommuner inte kunde planera skolgång, aktiviteter mm och inte heller hade information om hur många ensamkommande barn som vistades i kommunen.		Gode man skriver in i skolan för att säkerställa att barnet har en god man	
Här nedan redovisas andra identifierade svårigheter under hösten och vintern som grupperna identifierat under grupparbetet	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
Kommunen hade ingen övergripande bild av vilka boenden som fanns i den egna kommunen och ingen hade helheten kring barnen, boendet mm.			
Nya skolor behövdes men det saknades lokaler			
Det kom flest pojkar (92 %) vilket kan leda till svårigheter längre fram			

Här nedan redovisas andra identifierade svårigheter under hösten och vintern som grupperna identifierat under grupparbetet	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
Köer till landsting och vårdcentraler. Väntetid till bland annat hälsoundersökning och BUP.			
Stort intresse från civilsamhället och privatpersoner som ville hjälpa till. Det blev svårt att kanalisera. Många ville komma in på boendena för att hjälpa till – vilket inte alltid var görligt.	• Samlade frågorna kring detta hos en koordinator i kommunen. Gode män fick kunskap om koordinatörn • Hemsidan viktig – uppdateras kontinuerligt	Viktigt att från kommunen hålla kontakten med civilsamhället och volontärer för att hålla engagemanget uppe, men också för att gränsa.	
Pengarna blev ett styr- och påverkansmedel mot den unge och mot gode man från boendeföretagens sida	• Tydliga avtal – en färdig mall – inte företagens egna avtal! • Konsulentstödda, nystartade företag skapade mer svårigheter då många var okunniga på uppdraget • Uppdrag i kommunen att ha kontrollfunktion då man åker ut och tittar på boendena		
Migrationsverket ”tappade bort” ärenden, hade dålig koll på ärenden då det kom så många på kort tid.			

Här nedan redovisas andra identifierade svårigheter under hösten och vintern som grupperna identifierat under grupparbetet	Exempel på lösningar i länet 2015	Exempel på lösningar i länet 2016	Andra goda exempel:
KSL behöver återta taktpinnen runt ensamkommande barn och alla dess delar som man hanterade utifrån det stora projektet om ensamkommande barn. "Viktigt med KSL som paraplyorganisation".	Överförmyndarna hamnade till exempel helt utanför processen. Det arbetet som hade påbörjats kring överförmyndare föll platt när KSL avslutade sin del i arbetet.		
Här nedan redovisas andra identifierade svårigheter som gruppen är orolig för framöver			
Det är en stor risk att vi kommer att göra olika bedömningar kring barn som fyller 18 år under asyltiden i olika kommuner			
Hemtagning av barn som varit placerade i andra kommuner skapar stora problem och motverkar integration			
Byte av barn mellan kommunerna låter sig inte göras så lätt, då det inte går att genomföra så enkelt. Många och långa diskussioner med exv jourhemsbolag och gode män innan flytt.			

Tabell 2 – Vilka svårigheter från den akuta situationen hösten och vintern 2015 är kvar att lösa

Utifrån förmiddagens identifierade svårigheter som uppstod under den akuta situationen hösten och vintern 2015 - vilka är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera av de identifierade svårigheterna från hösten 2015
1. Fortfarande hög personalbrist/hög personalomsättning bland socialsekreterare, lärare och boendepersonal – hur kan vi få personalen att stanna kvar?	a) Ta hand om personalen b) Erbjud kompetensutveckling c) Delaktighet d) Introduktionsprogram e) Mentorer f) Stödande attityd från ledningen g) Erbjud karriärmöjligheter h) Anlita konsulter i) Avvikelsesrapportering – kvalitetsuppföljning som fungerar j) Förbättra samverkan mellan lärare och socialsekreterare för kompetensutveckling k) Erbjud kompetensutveckling för lärare vad gäller nyanländas lärande l) Fler utbildningsplatser på högskolor och universitet	a-k) Kommunerna som arbetsgivare l) Staten	19 av 63
2. Stor andel nyanställd personal och många relativt nytexaminerade inom alla områden vilket leder till bristande kompetens och att bland annat utredningsarbete blir eftersatt	Uppdaterade checklistor		8 av 63

Utifrån förmiddagens identifierade svårigheter som uppstod under den akuta situationen hösten och vintern 2015 - vilka är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera av de identifierade svårigheterna från hösten 2015
3. Hur kan vi förbättra kommunikationen/rutiner mellan Migrationsverket, socialtjänsten, skolan och överförmyndaren?	a) Bilda nätverk för att ta fram rutiner på nationell nivå b) Koordination Norrort och Etablering Södertödn har gjort ett jättebra samverkansarbete kring framförallt socialtjänsten och Migrationsverket. Men skola och överförmyndare måste inkluderas i arbetet.	a) SKL eller annat organ på riksnivå b) KSL som paraplyorganisation – ta upp tråden igen med nätverk och att revidera riktlinjerna	9 av 63
4. Många barn placerades i en annan kommun än i anvisningskommunen, vilket ledde till att många kommuner inte kände till vilka barn som vistades inom kommunen och inte heller kände till vilka boenden (HVB, familjehem, jourhem) som öppnades under 2015 inom kommunen. Här finns fortfarande ett utvecklingsområde.	a) Det behövs ett fungerade administrativt system, exempelvis MELKER³, så att kommunerna snabbt kan få kunskap om vilka barn som vistas i kommunen och vilka boenden som finns inom kommunen. b) Det behövs också ett gott samarbete mellan överförmyndare och socialtjänsten för att kunna ha bättre kunskap om barnen.	a) Migrationsverket när det gäller MELKER b) Kommunernas överförmyndarenhet samt socialtjänsten när det gäller gode män	7 av 63

³ Migrationsverkets e-tjänst för ansökan om statsbidrag. E-tjänsten ska göra det möjligt för kommuner och landsting att ansöka om statlig ersättning digitalt men fungerar idag inte optimalt och är inte heller tillgänglig för alla kommuner. Via e-tjänsten kan kommunen även få en överblick över hur många ensamkommande barn utan vårdnadshavare som finns i kommunen.

Utifrån förmiddagens identifierade svårigheter som uppstod under den akuta situationen hösten och vintern 2015 - vilka är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera av de identifierade svårigheterna från hösten 2015
5. Hur jobbar vi långsiktigt med kvalitetssäkring?	a) Avtalsvård – att följa upp ramavtal b) Sprida kunskap om vad avtalen innehåller c) Bättre insyn i familjehem och HVB d) Erfarna familjehemssekreterare behövs	Kommunen behöver rekryterare Politiker behöver satsa för att garantera en stimulerande och trygg arbetsmiljö	6 av 63
6. För många omplaceringar av ensamkommande barn. Idag görs de i första hand för att barnet mår dåligt i den aktuella placeringen.	Eventuellt kan egna familjehem vara en lösning	Kommunerna	2 av 63
7. Extremismen blev synligare, med hot och våld, vilket fortfarande är ett problem.	Aktivt arbeta med attitydförändring, värderingsfrågor mot främlingsfientlighet med kunskapsspridning.	Alla	6 av 63
8. Akut beredskap saknades och saknas ännu	Sätt samman team med olika kompetenser inom kommunernas socialtjänst mm för att vara red o inför eventuellt kommande liknande situationer som hösten 2015		

Utifrån förmiddagens identifierade svårigheter som uppstod under den akuta situationen hösten och vintern 2015 - vilka är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera av de identifierade svårigheterna från hösten 2015
9. De system som kommunerna och andra myndigheter hade byggt upp för mottagande av ensamkommande barn fungerade inte tillfredsställande när det kom många barn på kort tid. Bland annat blev det svårt och krångligt att återsöka medel från Migrationsverket och att ha kontroll över vilka medel som betalats ut.	a) Gemensamt IT-stöd, exempelvis MELKER ⁴ . b) Fortsätta stärka förvaltningsövergripande arbete (bland annat via kommunernas integrationsstrategier) c) Viktigt att nu bygga en bra struktur med tydliga rutiner för framtiden.	a) Migrationsverket b) Kommunerna c) KSL – revidera riktlinjerna som togs fram under projektåren 2010-2012 och som sedan förvaltades och reviderades fram till 2015.	3 av 63
10. Dåliga placeringar – dålig kvalitet hos utförare	Arbeta med kvalitet. Gärna en person som har ansvar för att titta på aktörernas kvalitet samt avtalsuppföljning. Kolla upp att boendena har IVO-tillstånd.	Kommunernas socialtjänst	0 av 63
11. Utbildning av gode män	Viktigt att avsätta resurser för utbildning till gode män för att kunna säkerställa att den unge får det stöd som gode man ska innefatta. Utbildningen på minst 12 timmar bör ske i dialogform, inte via webben. Mentorskap för gode män för att ge stöd för nya gode män.	KSL tillsammans med kommunerna	3 av 63

⁴ Migrationsverkets e-tjänst för ansökan om statsbidrag. E-tjänsten ska göra det möjligt för kommuner och landsting att ansöka om statlig ersättning digitalt men fungerar idag inte optimalt och är inte heller tillgänglig för alla kommuner. Via e-tjänsten kan kommunen även få en överblick över hur många ensamkommande barn utan vårdnadshavare som finns i kommunen.

Utifrån förmiddagens identifierade svårigheter som uppstod under den akuta situationen hösten och vintern 2015 - vilka är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera av de identifierade svårigheterna från hösten 2015
12. Jour god man	Jour god man hos Överförmyndaren där man snabbt kan komma in och hantera akuta frågor.	Ta upp tråden med en gemensam överförmyndare i länet via KSL.	0 av 63

Tabell 3 – Vilka utmaningar som tillkommit efter hösten och vintern 2015 är kvar att lösa

Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit.	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera till följd av den akuta situationen från hösten 2015 och som är kvar att lösa
Vilka frågor är kvar att lösa?			
1. Samverkan med landstinget, till exempel BUP, fungerar inte för ensamkommande barn och unga som mår dåligt	Omtag på övergripande nivå, kanske i Stockholms län	Landsting och kommunerna regionalt	12 av 50
2. En oro finns att Migrationsverkets långa handläggningstider samt den nya lagen om tidsbegränsade uppeållstillstånd kommer att medföra att fler ensamkommande barn kommer att må psyksikt dåligt	Mer persona till Migrationsverket	Regeringen	2 av 50
3. Boendebrist inom den egna kommunen är fortfarande ett stort problem			8 av 50
4. Oro att många av de ensamkommande barnen inte är mogna för stödboende			1 av 50

Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit. Vilka frågor är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera till följd av den akuta situationen från hösten 2015 och som är kvar att lösa
5. Brist på kompetenta lärare för målgruppen	Mentorskap för lärare där lärare som är vana att jobba med målgruppen stödjer lärare som inte har den erfarenheten. Viktigt att få delta på så många olika ämnen som möjligt.		1 av 50
6. Få kommuner utser idag Särskilt Förordnad Vårdnadshavare⁵ (SFV)	Påminnas om de riktlinjer som finns inom länet och som socialstyrelsen har om att anvisningskommunen företrädesvis utreder. Begär intermistiskt beslut från tingsrätten i och med att tingsrätten har långa ledtider. Handläggare inom socialtjänsten har det som arbetsuppgift.	Berörda aktörer	12 av 50
7. Hitta modersmåslärare/ studiehandledare	YH-utbildningar/folkhögskolor	Regeringen	0 av 50

⁵ När ett ensamkommande barn beviljas uppehållstillstånd ska en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare utses till barnet

Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit.

Vilka frågor är kvar att lösa?

Eventuella förslag på lösningar?

Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?

Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera till följd av den akuta situationen från hösten 2015 och som är kvar att lösa

8. Tillgång och kvalitet på tolkar	Omtag på tolkutbildningen		0 av 50
9. Oro och frågor kvar kring ensamkommande barn som fyller 18 år			0 av 50
10. Svårighet att omplacera från annan kommun på grund av påbörjad integration			5 av 50
11. Kvalitetssäkring behövs kring boendeplaceringar			0 av 50
12. Utredningar och vårdplaner saknas fortfarande för många barn	Mer personal		0 av 50
13. Finns gode män med låg kompetens	Se över lagstiftningen för gode män – reglera antal barn		1 av 50

Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit. Vilka frågor är kvar att lösa?	Eventuella förslag på lösningar?	Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?	Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera till följd av den akuta situationen från hösten 2015 och som är kvar att lösa
14. Svårare att rekrytera personal efter den nya lagstiftningen då fler ser stora svårigheter att arbeta med målgruppen			0 av 50
15. Politisk diskussion börjar höras om att minska personalgrupperna eftersom det nu kommer färre barn	Mycket jobb fortfarande kvar i och med att alla barn är placerade och kräver mycket jobb av samtliga aktörer kring barnen. Med nya lagstiftningsförslaget kommer mer arbete krävas, inte mindre. Ätervändarärenden är en svår målgrupp till exempel de som blir kvar i våra boenden som ska avvisas men där det inte fungerar.	Viktigt att KSL driver detta i förhållande till politiken	1 av 50
16. Redan tecknade avtal vad gäller boenden påverkas av de sänkta ersättningsnivåerna för 2017	Omförhandlingar	Kommunerna	2 av 50
17. Sänkta ersättningar från Migrationsverket för barnen	Bättre samverkan mellan Migrationsverket och kommunern om vad som ingår på exempelvis HVB		3 av 50

Till följd av den akuta situationen hösten och vintern 2015 har nya utmaningar tillkommit.

Vilka frågor är kvar att lösa?

Eventuella förslag på lösningar?

Vem föreslår ni äger frågan/ lösningen?

Markerat av X antal deltagare som ett av de tre viktigaste områdena att prioritera till följd av den akuta situationen från hösten 2015 och som är kvar att lösa

18. Hemtagning av barn till anvisningskommunen. Arbetsbelastning för både barn, skola, överförmyndare och socialtjänsten. Tappar individuella bedömningen – var tar barnperspektivet vägen?

Individuella bedömningar bör fortfarande gälla även ensamkommande, inte kollektiva lösningar. Vad gäller de barn som kommer att komma hädanefter kan placeringen göras i den egna kommunen.

0 av 50

19. Barn som ansökte om asyl innan den 24 november 2015 får möjlighet till familjeåterförening i och med beslut om permanent uppehållstillstånd. De barn som ansökte om asyl från den 25 november eller senare får ingen familjeåterförening.

Hur ska vi hantera detta? Båda grupperna på samma boende! De barn som får tidsbegränsade uppehållstillstånd riskerar att drabbas av psykisk ohälsa i större grad än de andra barnen. Gode mans roll ska begränsas i och med tidsbegränsade uppehållstillstånd, vilket medför att mer arbete kommer att behöva utföras av socialtjänst och boenden. Boenden kommer att ha mycket krävande uppdrag samtidigt som fler ungdomar måste bo i stödboenden då ersättning till kommunernas styrs mot stödboende. Var är barnperspektivet?

2 av 50

Vi växer ihop STORSTHLM

KSL KOMMUNERNA I STOCKHOLMS LÄN

Länsstyrelsen
Stockholm

